

Kuressaare linnuse bastionis toimetavad kunstnikud

Kadri Kallaste
aripaev@aripaev.ee

01.06.2006 00:00

Keskaegsed kaitserajatised lausa ootavad hea ideega tegijat: näiteks Kuressaare linnuse bastionis avatakse suveks kolm ateljeed - Saaremaa Sepad, Eino Mäelti klaasisalong ja keraamikakoda.

□ Tänaeni hästi säilinud

Kur...

Bastionis avatud ateljeedes müüakse toodanguna valminud esemeid, valmistatakse tellimustöid ja pakutakse ka isemeisterdamise võimalust. Kunstnikele teeb asukoha ahvatlevaks just suur turistide hulk, kellest enamik käib kindlasti läbi ka Kuressaare linnusest ja selle bastionides asuvatest töökodadest.

Kuressaare linnuse haldaja Saaremaa

Muuseumi tingimus ateljeede omanikele oli sealsed ruumid korras hoida ning tegevust muuseumi antud territooriumil elavdada. Kohalik muinsuskaitse kehtestas kindlad reeglid, millest tulenevalt ei tohi näiteks muuta juba olemasolevat ruumide lahendust. Kui peaks tekkima mõni põnev idee ruumikujunduses midagi omalt poolt panustada, näiteks paigaldada ruumi liigendamiseks ja soojuse hoidmiseks klaassein, tuleb sellele eelnevalt kohalikult muinsuskaitseinspektorilt nõusolek saada, ütles üks klaasikoja esindajatest Artur Ümar.

Tänaeni võrdlemisi hästi säilinud Kuressaare linnuse bastionide ehitust alustati 17. sajandi lõpus Põhjasõja eelõhtul prantsuse fortifikatsiooniinseneride ideede põhjal. Üldjuhul on need viisnurksed ja mitmeastangulised rajatised, mis ehitati põhikindluse seinte äärde laiendustena. Sõjaolukorras sai neilt kergesti vaenlase vägede tule avada, võimaldades põhikindlusele eelkaitset. Nurgakindlustustesse olid sisse ehitatud katakombid ja püssirohuhoiud.

Keskaegsesse kaitserajatisse ehitamise teevad keerukaks ruumijaotus, tolleaegne materjalikasutus ja muinsuskaitse normatiivid. Muinsuskaitse reeglid taoliste objektide puhul on küll ranged, kuid vägagi õigustatud. Seadustega on määratud väikseimadki protsessid, alates juhtmete peitmisest ning lõpetades autentsete lubimörtide kasutamisega.

Problemaatilised on vanade püssirohuladudena kasutatud ruumide võlvlaed ja materjalivalik, mis on seotud ajaloolise keskkonnaga ning mille puhul ei sobi kasutada moodsaid materjale või tehnikaid. Saaremaa Seppade juht Andres Ella ütles lüüriliselt: "Paekiviseinal on omadus olla korrapäratu ja kordumatu. Et ka looduses pole tehislikkust ja rütmilisust, on inimese silmale harmoonilisem vaadelda naturaalselt kivi."

Ehituse käigus võib ilmnedagi nii mitmeidki ettenägematuid olukordi, nii positiivseid kui ka negatiivseid. Positiivse näitena võib tuua keraamatöökoja ruumidest ehitustööde käigus leitud raidkivi kirjaga "1662", mille puhul siiski on Saaremaa muinsuskaitseinspektori Tõnu Sepa sõnul tegemist Nõukogude Liidu päevil tehtud kiviga, mis lisati

” Muinsuskaitse reeglid on taoliste objektide puhul küll ranged, kuid vägagi õigustatud. Seadustega on määratud väikseimadki protsessid, alates juhtmete peitmisest ning lõpetades autentsete lubimörtide kasutamisega.

restaureerimistöde käigus.

Ka Tallinnas asuvas kolmes bastionis on peidus potentsiaal pakkuda eksootikat nii kohalikele kui ka turistidele. Hiljutised plaanid avada Harju mäe all olevad katakombid rahvale ja sinna poed teha on jäänud pidama ideede ebaküpsuse tõttu ning ka seepärast, et antud ruumidesse on väga keeruline paigaldada kütte-, vee- ja kanalisatsioonitorustikke.

Linnaplaneeringu seisukohalt oleks aga mõttekas rajada bastionidesse kultuurile ja meelelahutusele suunatud asutusi ja poode, et meelitada turiste eemale Tallinna vanalinna keskusest ja koondada suveniirikaubandus ühele kindlale selleks mõeldud alale.